

Spørsmål og svar til utlysning av konkurranse om prosjektområder i Utsira Nord

Oppdatert: 03.07.2025

Nr.	Avsender	Spørsmål	Svar	Dokument / Tema
1	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Punkt 2.3: Installert kapasitet skal være begrenset til 500MW. Refererer dette til turbinens nominelle kapasitet? Er det mulig å redusere kapasiteten på enkelte lokasjoner for å matche målet på 500 MW så godt som mulig?	Installert effekt i hvert prosjektområde kan i henhold til utlysningsdokumentet pkt. 2.3 ikke overstige 500 MW. Videre følger det av pkt. 4.6 at vinneren av konkurransen om statsstøtte skal etablere, drive og eie et energianlegg med en installert effekt så nært 500 MW som mulig gitt valgt turbinstørrelse, oppad begrenset til maksimalt 500 MW. Installert kapasitet skal forstås som turbinens nominelle kapasitet (nameplate capacity) i henhold til turbinprodusentens spesifikasjoner. Departementet viser i den forbindelse til eksemplene i note 2 til utlysningsdokumentet. Det vil være opp til rettighetshaver å tilpasse utformingen av energianlegget innenfor disse rammene.	Utlysningsdokumentet
2	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Hvordan er ansvarsfordelingen mellom Statnett og utvikleren forventet å være i driftsfasen?	Departementet legger til grunn at rettighetshaver selv skal bygge, eie og drive radielt nettanlegg fra produksjonsanlegget og frem til punktet i nettet som Statnett angir, jf. vedlegg 2 s. 4. Departementet viser til brev fra Statnett av 23. mars, der Statnett forutsetter at de vanlige avgrensningene av hva som er definert som transmisjonsnett er gjeldene. Statnett forutsetter at utbygger eier og drifter eget bryterfelt med kontrollanlegg	Vedlegg 2 - Prosjektområder, nettforhold og regulatoriske forhold for Utsira Nord

			i de aktuelle transformatorstasjonene, jf. vedlegg 2 s. 5. Kontrollanlegget skal bygges i et separat bygg.	
3	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Skal eksportkabelen + transformatorstasjonen tas i betraktning i beregningen av prosjektets karbonavtrykk?	Nettilknytning til land og transformatorstasjon skal også tas i betraktning.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
4	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Med henvisning til brev fra 25.3 vedrørende kundespesifikk kostnad: Kan Statnett forutse merarbeid/kostnader som utbygger skal dekke? Her ble det kun gitt prisindikasjoner for utvidelse av koblingsanlegget og ikke for kontrollanlegg eller annet arbeid?	Statnett viser til brev Nettilknytning av havvind fra Utsira Nord for informasjon om estimerte kostnader for kundespesifikke anlegg i Gismarvik og Karmøy stasjoner, som Statnett anbefaler som tilknytningspunkt for 500 MW havvind. Når det gjelder kostnader for kontrollbygg og eventuelt andre nettanlegg som aktørene selv skal bygge, eie og drifte er dette kostnader aktørene selv bør estimere da disse vil avhenge av løsningsvalg.	Vedlegg 2 - Prosjektområder, nettforhold og regulatoriske forhold for Utsira Nord
5	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Kan Statnett levere R/X-forhold for de angitte nettilknytningspunktene?	Statnett vil levere R/X-forhold for de angitte tilknytningspunktene, og beregne kortslutningsytelse med R/X-forhold i gitte stasjon /nettområde. I tillegg beregner Statnett impedanslokuser for ulike frekvenser, gir ut eksisterende harmoniske forvrengninger hvis dette er tilgjengelig og gir støykvoter for dimensjonering av anlegget som skal knyttes til Statnetts transformatorstasjon. Statnett ser for seg å gjøre kortslutningsytelse med R/X-forhold i en tidlig fase, det vil si etter tildeling av areal og aktørene har valgt hvilken stasjon de ønsker å knytte seg til.	Vedlegg 2 - Prosjektområder, nettforhold og regulatoriske forhold for Utsira Nord

			Statnett vil starte å beregne impedanslokuser etter at en tilknytningssøknad er sendt inn. Dette vil typisk leveres innen et år etter mottatt søknad. Verdier for eksisterende harmonisk forvrengning og støykvoter skal ideelt sett baseres på målinger gjennomført i nye Gismarvik og Karmøy stasjon og leveres ut samtidig med impedanslokusene hvis mulig.	
6	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Vil det bli definert hvor mange landfall som tillates?	Landfall vil være gjenstand for utredning og behandling i den videre konsesjonsprosessen. Spørsmålet kan derfor ikke besvares nå.	Vedlegg 2 - Prosjektområder, nettforhold og regulatoriske forhold for Utsira Nord
7	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Vil det bli gitt føringer på korridor for kabler fra vindparken og Utsira, eller er det opp til utbygger å bestemme dette? Er det krav om at IAC og eksportkablene skal graves ned?	Forholdene det vises til vil være gjenstand for utredning og behandling i den videre konsesjonsprosessen. Spørsmålet kan derfor ikke besvares nå.	Vedlegg 2 - Prosjektområder, nettforhold og regulatoriske forhold for Utsira Nord
8	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Vil det være mulig å bytte teknologi i løpet av modningsfasen eller etter auksjon om investeringsstøtte? Hvis ja, er det noen begrensninger som gjelder? Hva med formuleringen: Søkers besvarelse av kriterium 5 Positive ringvirkninger, samt presiseringer og utdypninger av dette i konsesjonssøknader, vil bli inntatt i investeringsstøtteavtalen.' – i tilfelle teknologien endres?	Prosjektet skal videreutvikles og modnes innenfor rammene av og i samsvar med den beskrivelsen som er gitt i søknaden og som ligger til grunn for tildelingen av prosjektområdet. Endringer i forhold til den beskrivelsen som er gitt i søknaden, herunder endring av teknologier, skal være saklig begrunnet, for eksempel for å oppnå kostnadsreduksjoner eller forbedringer, mer effektiv prosjektgjennomføring eller ivaretagelse av samfunns- eller miljøhensyn. Alle endringer skal være kvalitativt like gode eller bedre enn den beskrivelsen som er gitt i søknaden og som ligger til grunn for tildelingen av	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord

			prosjektområdet. Det skal i konsesjonssøknaden dokumenteres at eventuelle endringer er kvalitativt like eller bedre. Etter inngåelsen av investeringsstøtteavtalen gjelder også regulering i avtalen av adgangen til å gjøre endringer i prosjektkonsept og positive ringvirkninger. Se punkt 11 i utkast til investeringsstøtteavtale publisert på regjeringen.no.	
9	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Tabell 2: I kriteriene 1A-F, -G og flere andre steder brukes formuleringen "dokumentasjon av...". Kan dere utdype betydningen av dette? Betyr det at søkeren forventes å beskrive i tekst for eksempel hvilke kvalifiseringsaktiviteter som er utført, eller legge ved dokumentasjon på slike aktiviteter (studier, rapporter, kvitteringer etc.), eller begge deler? Er det mulig å legge ved for eksempel konseptkvalifiseringsrapporter, kvitteringer eller andre dokumenter som vedlegg?	Søker skal i Hoveddokumentasjon 1-A beskrive og oppsummere hele besvarelsen av kriteriet samt henvise til riktig vedlegg og sidetall, beskrivelsen skal styrkes og dokumenteres ved hjelp av vedleggene 1A-A til 1A-H. Det er mulig at i vedleggene 1A-A til 1A-H videre utdype beskrivelsen, men hovedvekten av vedlegg 1A-A til 1A-H er å styrke og dokumentere det som er skrevet i hoveddokumentasjonen ved hjelp av å vedlegge, f.eks gjennomførte studier eller rapporter fra kvalifiserings aktiviteter osv.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
10	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Punkt 5: Kan det defineres mer presist hva som menes med "(eksisterende eller ny) infrastruktur" for eksempel i kriterie 5A?	Infrastruktur kan være tekniske og fysiske installasjoner, systemer og anlegg som er nødvendige for å planlegge, bygge, drifte og vedlikeholde en havvindpark, men som ikke er en del av produksjons- eller nettanlegget. Eksempler kan være havner og andre logistikkfasiliteter samt, drifts- og vedlikeholdssentre.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
11	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Punkt 5: Kan det utdypes nærmere hva som menes med punktene i)-v) i kriterie 5B-B? Betyr for eksempel i) antall ansatte på tidspunktet for	SMB er definert som bedrifter med inntil 100 ansatte, jf. utlysningsskjemaet.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og

		avtaleinngåelse, og ii) omsetningen i henhold til siste tilgjengelige årsregnskap? Hvilken definisjon for SMB blir lagt til grunn?	Informasjonen som sendes inn under kriterium 5B-B skal gi Energidepartementet informasjon om hva slags selskap den aktuelle SMB'en er, og hva en avtale med søker vil bety for SMB'en. Antall ansatte i i) betyr antall ansatte i SMB på avtaletidspunktet, og ii) betyr omsetning i SMB fra siste tilgjengelig årsregnskap.	kvalitative kriterier for Utsira Nord
12	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Noen kriterier har en spesifisert sidebegrensning (f.eks. 1A-A), mens andre ikke har det (1A-C, -D, -E). Betyr dette at søkeren står fritt til å sende inn så mange sider med dokumentasjon som det passer for de sistnevnte kriteriene?	Ja, det er ikke noen sidetallsbegrensning på vedleggene 1A-A til 1A-H. Søker skal imidlertid i Hoveddokumentasjon 1A beskrive og oppsummere hele besvarelsen av kriteriet, samt henwise til riktig vedlegg og sidetall i vedleggene. Det må være mulig å finne frem til styrkingen av søkers utsagn. Søker bes derfor å holde vedlegge til det minste sidetallet som er tilstrekkelig for å styrke besvarelsen i Hoveddokumentasjon 1-A.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
13	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Hvordan er det ønskelig at man skal inkludere p10-p90 for stål- og betongpriser?	Dette er en formatfeil i filen, verdiene for p10 og p90 for stål- og betongpriser og stål- og betongvekt er ikke nødvendige å sende inn. Bare P50 verdier er obligatoriske.	Vedlegg 4 - Mal for kostnadsestimat for Utsira Nord
14	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Engelsk er felles forretningsspråk i alle kontrakter, dokumenter, studier, avtaler osv. Å skrive søknaden på engelsk språk er derfor mye bedre egnet for prosjekter av denne typen. Er det utelukket at søknader kan leveres inn på engelsk?	Søknaden skal leveres på norsk, se utlysningssokumentet pkt. 5.10. Det vises også til svar på spørsmål 26.	Generelt
15	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Bøter: Hvilke milepæler (f.eks. endelig investeringsbeslutning) vil bli fastsatt og hvilke bøter (f.eks. for prosjektforsinkelser) vil bli tildelt disse milepælene?	Et utkast til investeringsstøtteavtale er publisert på regjeringen.no. Milepæler, dagbotbelagte frister, dagbot og fastholdelsesbot fremgår av utkastet. Selskaper som vurderer å delta i konkurransen kan sende skriftlige innspill til utkastet til Investeringsstøtteavtale innen 20. juni 2025.	Generelt

16	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Det forutsettes at dokumenter som ikke er særskilt utarbeidet for søknadens formål i henhold til utlysningen pkt. 5.10 (for eksempel årsrapporter), ikke trenger å følge formatkravene i vedlegg 8.	Kravene til skriftstørrelse, linjeavstand mv. i vedlegg 8 gjelder ikke for dokumenter som ikke er særskilt utarbeidet for søknadens formål. Kravene til filtype, filstørrelse og filnavn gjelder også for slike dokumenter.	Generelt
17	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Vil det være mulig å selge ned deler av prosjektet til eksterne partnere i utviklings- og byggefasen? Hva er forutsetningene for å selge ned deler av prosjektene til eksterne partnere i utviklings- og byggefasen?	I modningsfasen før inngåelsen av investeringsstøtteavtalen vil adgangen til å foreta overdragelser være regulert av havenergilovforskriften § 2d. I henhold til utlysningssdokumentet punkt 3.8 kan det ikke påregnes at departementet vil gi samtykke til overdragelser som etter departementets skjønn vil innebære at gjennomføringsevnen svekkes. Etter inngåelsen av investeringsstøtteavtalen gjelder også eierskiftereguleringen i investeringsstøtteavtalen. Se punkt 35 i utkast til investeringsstøtteavtale publisert på regjeringen.no.	Generelt
18	Advokatfirmaet BÅHR	Vi har merket oss endringene som er gjort i støttebrevet for økonomisk og finansiell styrke sammenlignet med formatet for støttebrev som lå til grunn for 2023-utlysningen for Utsira Nord, samt det nye støttebrevet knyttet til erfaring/teknisk kompetanse. I 2023 var den gjengse oppfatningen at støttebrevet var en intensjonserklæring uten juridisk bindende forpliktelser (mao. ikke en garanti eller tilsvarende). Til tross for endringen av tittel på støttebrevet for økonomisk og finansiell styrke samt at det er lagt inn krav om å	<i>Støttebrev for økonomisk og finansiell styrke:</i> Det er rettighetshaver som står ansvarlig for gjennomføring av prosjektet. Departementet legger til grunn at utvikling av havvindprosjekter i Utsira Nord innebærer at rettighetshaverne vil måtte trekke på finansielle ressurser både innenfor og utenfor egne organisasjoner, herunder i betydelig grad finansieres med eksterne midler. Støttebrevet er en intensjonserklæring der det bekreftes at utsteder har til hensikt å støtte Søker i gjennomføringen av prosjektet med ressursene selskapene er i besittelse av.	Vedlegg 5a - Støttebrev for økonomisk og finansiell styrke Vedlegg 5b – Mal for støttebrev – erfaring

		bevise signaturrett (ref. ordlyd om dokumentasjon på at den som signerer gyldig kan forplikte Søker) oppfatter vi det slik at støttebrevet knyttet til økonomisk og finansiell styrke fortsatt er å anse som en ikke-bindende intensjonserklæring, gitt at det i bekreftelsen som avgis i støttebrevet fortsatt refereres til en «hensikt å støtte Søker», og ikke en plikt. Fint hvis det kan bekreftes. Når det gjelder det nye støttebrevet knyttet til erfaring/teknisk kompetanse ser vi at ordlyden knyttet til «hensikt om å støtte Søker» er erstattet med ordlyden «vil støtte Søker». Det refereres mao. ikke lenger til en hensikt som å støtte, men en uforbeholden bekreftelse om at utsteder av støttebrevet vil støtte Søker. Hva er bakgrunnen for denne endringen, og hvordan skal støttebrevet knyttet til erfaring/teknisk kompetanse nå forstås? Hvis intensjonen har vært å lage en juridisk forpliktende erklæring, hva er i så fall varigheten på de forpliktelsene som utsteder av slike støttebrev her påtar seg?	<i>Støttebrev for erfaring:</i> Det er rettighetshaver som står ansvarlig for gjennomføring av prosjektet. Der rettighetshaver er avhengig av støttebrev for å oppfylle kvalifikasjonskrav eller kvalitativt kriterium innebærer støttebrevet at utsteder bekrefter at utsteder skal støtte Søker i gjennomføringen av prosjektet med nødvendige ressurser.	
19	Offshore Norge	Viser til kvalifikasjonskrav D hvor man skal dokumentere utvikling, installasjon og idriftsettelse av ett prosjekt på minimum 200 MW. Kan departementet bekrefte at utvikling tilsvarer fasene Planlegging og Støtte eller investeringsbeslutning i vedlegg 7 punkt 2, og at krav til oppfyllelse av disse er det samme som beskrevet under dette punkt.	<i>Utvikling</i> omfatter perioden fram til og med investeringsbeslutning. Det er samtidig ikke en forutsetning at søker har deltatt i hele utviklingsfasen. <i>Installasjon</i> omfatter installasjon av turbin innenfor prosjektområdet.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord

			<i>Fullstendig idriftsettelse</i> innebærer at elektrisitet er produsert og transportert ut av prosjektområdet, jf. havenergilovforskrifta § 10 fjerde ledd.	
20	Statkraft	De forespurte kriteriene for klimaavtrykk er basert på AR5 (Assessment Report 5 fra 2013). I AR6 fra 2021 ble GWP-verdiene oppdatert. Aktuelle primære datakilder (som miljøproduktdeklarasjoner) vil være basert på AR6, og disse har generelt bedre datakvalitet (leverandør- og/eller geografispesifikk) sammenlignet med ofte mer generiske Ecoinvent-data. Vi har en klar preferanse for å bruke de mer nøyaktige og oppdaterte AR6-dataene og ber om at dette blir akseptert. Vi vil også vise til at i kriteriene fra 2023 ble søkerne bedt om å bruke primærdata heller enn Ecoinvent-data, når de hadde tilgang til slike data.	Vi anerkjenner at GWP-verdiene i AR6 (2021) er en oppdatering fra AR5 (2013), og at disse i økende grad benyttes i nyere miljødata, inkludert miljøproduktdeklarasjoner (EPD-er). Vi forstår også at primærdata ofte gir høyere datakvalitet og bedre representativitet enn generiske databaser som Ecoinvent. Samtidig er det viktig for oss å sikre sammenlignbarhet på tvers av søknadene. Derfor har vi i våre kriterier spesifisert bruk av AR5 som referansegrunnlag. Dette gir et felles utgangspunkt for evaluering, spesielt i tilfeller der ulike aktører benytter ulike datakilder og metodiske tilnærminger. Når det er sagt, vi oppfordrer til bruk av primærdata slik det står i kriteriet, og åpner for bruk av AR6-baserte data forutsatt at: 1. Det dokumenteres tydelig hvilke GWP-verdier som er brukt (AR6 vs. AR5), og det gis en kort vurdering av hvordan dette påvirker resultatene sammenlignet med AR5. 2. Datagrunnlaget er transparent og etterprøvbart ved bruk av primærdata. Vi ber om at dere inkluderer nødvendig dokumentasjon og refleksjon rundt metodiske valg i deres leveranse, slik at vi kan gjøre en helhetlig vurdering.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord

21	Statkraft	Vil det være det anledning til å kryssreferere til beskrivelser i andre kriterier for ytterligere/utdypende beskrivelse av enkelte forhold, eller må besvarelsen for hvert kriterium være helt selvstendig?	Besvarelsen av hvert kriterium skal være selvstendig. Det er imidlertid anledning til å benytte kryssreferanser til beskrivelser i andre kriterier for å supplere eller tydeliggjøre sammenhenger i søknaden.	Generelt
22	Statkraft	En turbins installerte effekt måles noe ulikt fra ulike turbinleverandører. I forbindelse med oppgitt installert effekt per turbin lurer vi derfor på hvor målepunktet for denne effekten skal være? Er det ut fra generatoren på hver turbin, ut fra transformatoren på hver turbin, eller totalt ved parkens tilkoblingspunkt på nettet?	Se svar på spørsmål 1.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
23	Statkraft	Er det tillat at turbinbladene sveiper utenfor prosjektarealet, mens selve flyter og turbintårn står innenfor?	Som utgangspunkt bør søker planlegge at sveiparealet er innenfor prosjektarealet. Hvis søker mener at det er gode grunner til å gå bort fra dette utgangspunktet vil det bli vurdert som del av konsesjonsbehandlingen. Departementet gjør også oppmerksom på at departementet har forbeholdt seg retten til på ethvert tidspunkt å justere prosjektområdet innenfor det arealet som er åpnet, jf. pkt. 2.5 i utlysningssdokumentet.	Generelt
24	Statkraft	Stemmer det at myndighetskrav mtp. sikkerhetssone (e.g. 200 m eller 500 m) ikke må være innenfor prosjektområdet, men kan gå ut i buffersone og utenfor Utsira Nord området?	Som utgangspunkt bør søker planlegge at sikkerhetssoner er innenfor prosjektområdet. Hvis søker mener at det er gode grunner til å gå bort fra dette utgangspunktet vil det bli vurdert som del av konsesjonsbehandlingen. Departementet gjør også oppmerksom på at departementet har forbeholdt seg retten til på ethvert tidspunkt å justere prosjektområdet innenfor det arealet som er åpnet, jf. pkt. 2.5 i utlysningssdokumentet.	Sikkerhetssone

25	Statkraft	I Vedlegg 2, kap. 2.2 står det "Det legges til grunn at forankringen av flytende turbiner i Utsira Nord vil senkes tilstrekkelig dypt, slik at det ikke er til hinder for skipstrafikk." Hvilken minimumsavstand mellom ankerline og havflaten kreves ved ankerinnfesting og lenger ut fra fundamentet?	Avstand mellom ankerline og havflaten vil være gjenstand for utredning og behandling i den videre konsesjonsprosessen.	Vedlegg 2 – Prosjektområder, nettforhold og regulatoriske forhold for Utsira Nord
26	Statkraft	Utlysningsskjemaet avsnitt 5.10 sier: "Søknaden skal leveres på norsk. Vedlegg til søknaden som opprinnelig er utarbeidet for annet formål enn søknaden kan leveres på engelsk..." En del konsulenthus har engelsk som arbeidsspråk, for eksempel utenlandske konsulenthus. Vil det være mulig å legge ved engelske rapporter fra konsulenter, selv om disse helt eller delvis er utarbeidet for søknaden?	Departementet ønsker i utgangspunktet at alle dokumenter leveres på norsk. Rapporter utarbeidet av konsulenthus utenfor Norge, kan likevel leveres på engelsk.	Generelt
27	Statkraft	I vedlegg 3 er det spesifisert at 4A, 4C og 4D skal besvares på 5 sider, mens 4B skal besvares på 4 sider. Er dette korrekt? Å kun ha 4 sider til rådighet for kriterium 4B kan bety at besvarelsen blir noe mer overordnet enn for de øvrige bærekraftskriteriene.	Dette er en feil i utlysningsskjemaet. Det vil også være anledning til å levere 5 sider på 4B.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
28	Statkraft	I Vedlegg 3, kriterium 4B står det: "For bokstav B og C over skal søker gjøre en vurdering av tiltakene opp mot kvalitativt kriterium 4D Natur og miljø og den samlede belastningen på naturmangfoldet i prosjektområdet, samt potensial for naturpositive effekter gjennom andre effektive arealbaserte bevaringstiltak" Vil det være tilstrekkelig å kun henvise til tiltak som er	Besvarelsen av hvert kriterium skal være selvstendig. Det er imidlertid anledning til å benytte kryssreferanser til beskrivelser i andre kriterier for å supplere eller tydeliggjøre sammenhenger i søknaden. I besvarelsen skal søker klart få frem eventuelle motsetningsforhold eller nytteverdier på tvers av 4B og 4D.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord

		beskrevet i 4D, eller må disse beskrives på nytt i besvarelsen av punkt B og C under 4B?		
29	Statkraft	I Vedlegg 3, kriterium 5A står det "... planen under pkt. 1 kan utgjøre maks 3 sider." Det er ikke noe punkt 1. Menes det hele punkt A med tilhørende underpunkter, eller menes det kun A underpunkt i)?	Det er en skrivefeil i dokumentet. Setningen skal lyde: « <i>Maksimum 6 sider, hvor planen under pkt. A kan utgjøre maks 3 sider.</i> »	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
30	Statkraft	I kriterium 4B og 4D i vedlegg 3 vises det spesifikt til "prosjektområdet", som etter vår forståelse er definert som de tre arealene i Utsira Nord-feltet. Skal tiltakene i 4B og 4D begrenses til tiltak i det aktuelle prosjektområdet, eller skal vi også omtale tiltak knyttet til kabeltrasé og nettanlegg på land, da dette nå skal bygges og driftes av utvikler?	I besvarelsen til 4B og 4D menes tiltak i prosjektområdet, og annet areal som berøres av kabel og landanlegg.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
31	Statkraft	Hva omfattes i begrepet "infrastruktur for havvind" i kriterium 5A i Vedlegg 3?	Se svar på spørsmål 10.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
32	Statkraft	I Vedlegg 3 kriterium 5B står det at foreslåtte tiltak bør baseres på tidligere erfaring med utvikling av SMB-er innenfor havvind. I kriterium 5A nevnes det ikke at erfaring må komme fra havvind. Kan man ikke vise til erfaring fra andre teknologier enn havvind i 5B? Og vil erfaring fra havvind vektlegges høyere enn tilsvarende erfaring fra andre teknologier også for 5A?	Søker kan vise til erfaring fra andre teknologier enn havvind i punkt 5B	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
33	Deep Wind Offshore	I denne utlysningen er det lagt større vekt på ønske om modenhet og realisme i prosjektene. En naturlig del av dette fra en utviklers side er å utføre studier som viser teknisk gjennomførbarhet	Ja, gjennomførte studier og rapporter er mulige å inkludere i de vedleggene som er spesifisert for hvert kriterium.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord

		og kvalifiserer det som prosjektet bygger på. Kan søkere vedlegge slike studier i kapitler hvor det vil være relevant?		
34	Deep Wind Offshore	Kapittel fem i de kvalitative kriteriene er delt opp i tre deler: a, b og c. Temaene i disse kapitlene er svært nært beslektede. Er det i orden at søker skriver sin søknadstekst som ett sammenhengende dokument på til sammen 18 sider, så lenge dokumentet inneholder en klar oppdeling som viser besvarelser på a, b og c, slik det ble åpnet for gjennom tilsvarende spørsmålsrunde i forbindelse med forrige utlysning på Utsira Nord?	Departementet ser at planene vil kunne være beslektet, men for å lettest kunne sammenligne planer skal det leveres tre separate planer med tilhørende beskrivelser under punkt 5A, 5B og 5C.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
35	Nordsjø Energi AS	Ved at Statnett er ansvarlig for å velge sted og bygge tilkoblingstasjon på Utsira Øyen, er det eiendomskatt fra Statnett Utsira Kommune er tiltenkt, eller må utviklere belage seg på en ekstrakostnad her som må inn i CAPEX eller OPEX beregningene? For å få havvind lønnsomt i andre Europeiske land som Tyskland og Danmark, droppes produksjonstariffen helt, og er noe Regjeringen må gi klarhet i for at utviklere skal kunne beregne OPEX og gå til styre for å få godkjenning. Det trengs også mer konkrete tall for anleggsbidrag, i minste fall ett estimert tall til CAPEX beregninger for ett 500 MW anlegg.	Konkurransen om prosjektområder i Utsira Nord gjennomføres i samsvar med havenergilova §2-3 og havenergilovforskrifta kapittel 2A. Vinnerne av konkurransen får tildelt et prosjektområde med en tidsavgrenset enerett til å gjennomføre en prosjektspesifikk konsekvensutredning og å søke om konsesjon etter havenergilova §3-1 for produksjonsanlegg, jf. havenergilova §2-3(4). Utlysning og tildeling av prosjektområder gjennomføres i henhold til reglene i havenergilova og havenergilovforskriften. For øvrig gjelder forvaltningslovens regler. Kraftproduksjonen fra Utsira Nord skal tilknyttes til land og departementet legger til grunn at rettighetshaver selv skal bygge, eie og drive radielt nettanlegg fra produksjonsanlegget og frem til punktet i nettet som Statnett angir, jf. Vedlegg 2 s. 4. Departementet viser for	Diverse

	Nordsjø Energi AS har en estimert LCOE på lik linje med pumpekraft på land, da med tillegg å bygge sjøkabel til Utsira Øyen og finanskostnader. Vi trenger derfor ikke statstøtte når spotprisen i SørNorge holder seg på dagens nivå, og vil be Regjeringen om klarhet hva det gjelder garantiløsning når man ikke skal søke om subsidier til en differansekontrakt. Iht konkurranselovgivning der en prosjektutvikler ikke blir tildelt milliarder av kroner i Statstøtte, kan i utgangspunktet ikke Staten be om garantier i retur. I denne sammenheng vil vi be om en "klar tilbakemelding" om det vil være unntak til krav om garantier iht Regjeringens mal, ettersom det er 2 prosjektområdet som ikke vil bli gitt Statstøtte? La for øvrig også merke til i utlysningssdokumentet, at skatt vil være pliktig for andre former for fornybar energiproduksjon til havs enn havvind, noe som gjør at Regjeringen ikke kan diskriminere utviklere som tilbyr havvind med komplimentære løsninger. Ved at Nordsjø Energi AS tilbyr pumpekraft til havs, for å unngå strømbrydd på land når vinden avtar, forventer vi å ikke bli diskriminert i konkurransen om utlysningssområder. Vi jobber med å finne en konsortium partner for å oppfylle krav om referanseprosjekt på minimum 200 MW for havvind, men mener likevel dette er ett diskriminerende vilkår, noe som EFTA har uttalt at	øvrige til brev fra Statnett av 25. mars 2025, der Statnett anbefaler at kraftproduksjon i Utsira Nord tilknyttes en av de to nye planlagte transformatorstasjonene Karmøy og Gismarvik. Det er kun rettighetshavere som skal delta i konkurransen om statsstøtte som må levere en signert forpliktelse til å svare konvensjonalbot og stille garanti til fordel for staten, jf. punkt 4.5 i utlysningssdokumentet. Investeringsstøtte er valgt som støttemekanisme, slik at støttemottaker vil motta økonomisk tilskudd til dekning av kostnader for etablering av energianlegget. Rettighetshavere skal på egen regning og risiko selge elektrisk kraft fra produksjonsanlegget, og motta inntektene fra slikt salg.	
--	---	---	--

Regjeringen ikke kan gjøre, med tanke på å finne en utvikler/konsortium med lavest mulig LCOE. I denne forbindelse må vi be om en avklaring om konsortium bestående av havvind og pumpekraft til havs vil kunne bli ekskludert, hvis Regjeringen legger opp til "kun en teknologi" for utlysningssområdene ved Utsira Nord?

Minner om at Lov om fornybar energiproduksjon til havs (havenergilova) gjelder for all fornybar energiproduksjon til havs, ikke kun havvind, ref: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2010-06-04-21>

Vedlagt finnes kopi av søknad sendt Regjeringen ifbm Goliat Vind prosjektet, der en kombinasjon av flytende vind og pumpekraft er foreslått. Med tanke på at hele Spania ble mørklagt nå nylig grunnet frafall av 82% fleksibel solkraft, og at Nordsjø Energi AS kan unngå behov for balansekraft på land, vil denne løsningen (uten tvil) ha størst spredningspotensiale ved oppskalering og utvikling av verftsindustrien i Norge. Skulle Nordsjø Energi AS bli tilbudt prosjektområde vil også Statnett slippe å kjøpe balansekraft i reservemarkedet siden vindkraft er ustabil. Samfunnet ville bli spart for hundrevis av milliarder kroner på sikt, om Statnett slapp å kjøpe reservekraft fra land som backup.

For mer info vedrørende de Norske patenter kan en bruke offentlig tilgjengelige dokument vis Parenstyret:

- Patent 344784 - Hydroelectric Powerplant <https://search.patentstyret.no/Patents/krifter/Publisering/344784.pdf>.

- Patent 346628 - Floating Hydroelectric Powerplant <https://search.patentstyret.no/Patents/krifter/Publisering/346628.pdf>.

Basert på den foreslåtte investeringsavtale tilknyttet Utsira Nord, ser det ut som at Regjeringen ikke har forutsett konsekvensene tilknyttet "uteblivelse av en differansekontrakt", ettersom vindparken ved utsira nord vil kunne bestemme spotprisen i hele SørNorge.

Skulle vannkraftene strategisk produsere 99% av hva det landbaserte strømnnett tåler i SørNorge, mens vindkraften får 1% markedsandel, settes spotprisen i dayahead markedet til høyeste aksepterte pris. Dette betyr ganske enkelt at husholdningene i SørNorge må betale opp mot 3 kroner kilowatt timen, uavhengig om Regjeringen føler de har gjort noe smart med å sette en terskelverdi der høye inntekter via spotpris salg fordeles 50/50 mellom operatør og Staten.

Om en bank skal finansiere byggeprosjektet foreligger det også en risiko for at vindparken ikke får solgt en eneste kilowatt time til nordpool via spotmarkedet. Grunnen til dette er at vannkraftene i SørNorge kan tilby lave strømpriser i spotmarkedet ettersom samtlige anlegg er nedbetalt. Uten en differansekontrakt til vindparken kan derved vannkraftene ta 100% av markedet, og det er nok ingen banker som vil finansiere ett prosjekt der man risikerer å ikke få solgt en eneste kilowatt time.

Ingen private aktører vil heller betale 2-3 kroner kilowatt timen via en PPA, med tanke på at gjennomsnitt spotpris i 2020 endte på 20 øre kilowatt timen. Den foreslåtte investeringsavtale med krav om 2 milliarder kroner i garantier er det ingen oppegående investorer som vil godta, med unntak av Equinor og Statkraft hvor politikerne pålegger dem å gjøre det.

Som kontaktperson hos Nordsjø Energi AS, ber vi Energidepartementet publisere deres svar på regjeringens internett side, der dere (i minste fall) kommer med en avklaring om vindparkene ved utsira nord faktisk skal ta risikoen for å ikke kunne få solgt en eneste kilowatt time, nå som operatørene ikke vil bli tilbudt en differansekontrakt?

36	Offshore Norge	Kriteriet 4D ber om en beskrivelse av hvilke tiltak som skal gjennomføres for å unngå, avbøte, restaurere eller kompensere for virkninger på naturmangfold og miljø. Dette er tiltak som normalt identifiseres i forbindelse konsekvensutredningsarbeidet (havenergiloven § 4-1 og Energiloven §2-1) og gjennom konsultasjon med relevante interessenter. Beslutte tiltak før nødvendige undersøkelser er gjennomført kan føre til at de mest effektive tiltakene ikke iverksettes. Kan ED bekrefte at det her etterspørres hvilke utfordringer søker har identifisert og hvordan utvikler planlegger å sikre at de riktige tiltakene settes inn for å sikre minst mulig påvirkning på miljø og natur og at de konkrete tiltakene defineres i dialog med myndigheter og interessenter i forbindelse med konsekvensutredningsarbeidet?	Intensjonen med 4D er at utreder så langt som mulig peker på konkrete tiltak som de på nåværende tidspunkt ser som relevante for prosjektet og ønsker å innføre. I besvarelsen til 4D skal utreder gi en vurdering av de viktigste utfordringene knyttet til naturmangfold og miljø, og prosjektets plan for å håndtere disse. Forpliktelse til FOU-prosjekter eller samarbeid med relevante miljøer kan være eksempler på dette. Departementet viser videre til at planlagte tiltak knyttet til kvalitative kriterier 4A-D skal innarbeides i melding med forslag til prosjektspesifikt utredningsprogram, og konsekvensutredes i henhold til fastsatt utredningsprogram, jf. havenergilovforskrifta §§ 3 og 4.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
37	Offshore Norge	Kriteriet 4B ber om en vurdering av samlet belastning på naturmangfoldet i prosjektområdet ved innføring av tiltak som fremmer god sameksistens og sambruk. Dette vil kreve en betydelig kartlegging av både havvindsanleggets påvirkning på naturmangfoldet samt også andre potensielle næringers påvirkning på prosjektområdet. Dette arbeidet vil være en viktig del av konsekvensutredningsarbeidet som skal gjennomføres etter tildelt areal. Kan ED utdype hva som menes med «samlet belastning» i denne konteksten?	Når det gjelder vurdering av “samlet belastning” i 4B er hensikten å belyse utilsiktede effekter tiltakene kan få for naturmangfold. Det er ikke ment at søker skal skrive en uttømmende kunnskapsoppsummering om samlet belastning på naturmangfoldet, men peke på de viktigste virkningene av foreslåtte tiltak på berørte arter eller artsgrupper, basert på den kunnskapen som er tilgjengelig i dag.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord

38	Offshore Norge	Departementet ber om vurderinger knyttet sameksistens og naturmangfold i prosjektområdet. Inkluderer prosjektområdet kabelkorridor og landanlegg eller skal søker hovedsakelig fokusere på havområdet Utsira Nord i søknaden?	Se svar på spørsmål 30.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
39	Offshore Norge	<u>Avklaring – kriterium 5A og henvisning til sidebegrensninger for pkt 1</u> Vi viser til dokumentasjonskravet under kriterium 5A – Utvikling av leverandørindustrien og infrastruktur for havvind, hvor det opplyses at det skal leveres en plan på <i>«maksimum 6 sider, hvor planen under pkt. 1 kan utgjøre maks 3 sider»</i> . For å sikre korrekt forståelse, ønsker vi å få bekreftet om "pkt. 1" i denne sammenhengen viser til bokstav A under «Dokumentasjon».	Se svar på spørsmål 29.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
40	Offshore Norge	Spørsmål vedrørende forståelsen av "infrastruktur" i kriterium 5A Med referanse til kriterium 5A – Utvikling av leverandørindustrien og infrastruktur for havvind. For å sikre en felles forståelse og et godt grunnlag for arbeidet, ber vi om at departementet gir en mer tydelig og konkret beskrivelse av hva som omfattes av "infrastruktur for havvind".	Se svar på spørsmål 10.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord

41	Offshore Norge	Vil søknadene være unntatt offentlighet? Om ikke, hva er prosessen for innsendelse av sladdet versjon av søknaden?	De generelle reglene om offentlighet i forvaltning i offentleglova jf. forvaltningsloven gjelder. Departementet arbeider med regelverksendringer for å unnta søknader i sin helhet frem til tildeling av areal. Ved eventuelle innsynsbegjæringer vil departementet kontakte søker.	Generelt
42	Offshore Norge	Til vedlegg 2 punkt 8: Dersom en rettighetshaver ønsker gjeldsfinansiering ved investeringsbeslutning, er det ønskelig med avklarte forhold rundt hvilke formuesgoder rettighetshaver kan pantsette som sikkerhet for slik finansiering. Derfor bør det rettslige grunnlaget for pantsettelse avklares i god tid før investeringsbeslutningen, og ikke forskyves til forventet idriftsettelse. Kan departementet si noe mer om forventet tidsplan på arbeidet med rettslig grunnlag for pantsettelse og når en proposisjon vil sendes til Stortinget?	Departementet arbeider med å sikre rettslig grunnlag for pantsettelse av innretninger og konsesjon etter havenergilova. Det vises til beskrivelse i vedlegg 2. Så snart det foreligger ny informasjon, vil departementet dele dette.	Vedlegg 2 – Prosjektområder, nettforhold og regulatoriske forhold for Utsira Nord
43	Offshore Norge	Til vedlegg 5a og 5b: Det registreres at det er noe ulik ordlyd i brevene «har til hensikt å» vs. «vil støtte». Det bes om at departementet redegjør nærmere om forskjellene mellom disse brevene og bakgrunnen for at det ikke er samme mal som tidligere, herunder utdyping av hvilken relevans disse brevene har ved eventuelle senere eierskapsendringer i rettighetshaver etter arealtildeling.	Se svar på spørsmål 18. Hva gjelder fremtidige eierendringer vises det til punkt 3.8 i utlysningen, samt svar på spørsmål 17 og 101.	Vedlegg 5a – Mal for støttebrev - økonomisk og finansiell styrke Vedlegg 5b – Mal for støttebrev – erfaring
44	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Hva er status for grunnundersøkellesdataene som blir gjort tilgjengelige? Er dette rådata, bearbeidede data og/eller tolkede data? Inneholder datapakken ingeniørfaglige	Grunnundersøkellesdataene vil være tilgjengelig til de som blir tildelt prosjektområde. «Datapakken» vil inneholde både rådata, bearbeidede / prosesserte data	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord

		vurderinger, som for eksempel vurdering av fundamentering eller forankring?	samt tolkninger (rapport), men ikke spesifikke ingeniørfaglige vurderinger.	
45	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	For oppfyllelse av erfaringskravet knyttet til nettilknytning: Kan dette oppfylles gjennom utvikling, installasjon og idriftsettelse av en vekselstrøms (AC) offshore transformatorstasjon innenfor vindparken? Dette gjelder frem til en likestrøms (DC) offshore koblingshub (det vises til løsninger som er brukt i den tyske økonomiske sonen). Alternativt, vil erfaring med landbaserte nettilknytninger også kunne oppfylle dette kravet? (Ref 3- Kvalifikasjonskrav - D Erfaring)	Tilknytning fra et havvindanlegg til en likestrøms offshore koblingshub vil kunne anses som en nettilknytningsløsning i henhold til kvalifikasjonskrav D erfaring såfremt løsningen innebærer en spenning på minimum 66 kV og oppfyller de øvrige kravene. Kravet kan også oppfylles med landbaserte nettilknytninger, forutsatt at løsningen innebærer en spenning på minimum 66 kV og oppfyller de øvrige kravene.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
46	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Mal for finansiell styrke: I denne malen skal historiske finansielle verdier oppgis i norske kroner (NOK). Hvilke valutakurser skal benyttes dersom de opprinnelige tallene ikke er tilgjengelige i NOK (for eksempel valutakurs på rapporteringsdatoen)? (Ref Tabell 2, Kvalifikasjonskriterie A)	For valutakonvertering av historiske finansielle verdier til NOK skal det benyttes årsgjennomsnittlige valutakurser publisert av Norges Bank for det relevante regnskapsåret. Årsgjennomsnittskursene er tilgjengelig på Norges Banks nettside her: Valutakurser	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
47	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Det skal oppgis informasjon om egenkapital. I større konsoliderte finansielle rapporter forekommer det ofte en post for "minoritetsinteresser". Regnskapsmessig klassifiseres denne balanseposten ofte som egenkapital, mens ratingbyråer ser det hybride elementet og anser det ikke nødvendigvis som egenkapital. Kan denne posten inkluderes i den rapporterte egenkapitalen i Vedlegg 6? (Ref Tabell 2, Kvalifikasjonskriterie A)	Søkers bokførte egenkapital oppgis i samsvar med anvendt regnskapsstandard. Dersom en post, som for eksempel minoritetsinteresser, er klassifisert som egenkapital i henhold til den anvendte regnskapsstandarden, kan den inngå i den rapporterte egenkapitalen i Vedlegg 6.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord

48	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Dersom nødvendige utslippsfaktorer ikke er tilgjengelige i den angitte databasen – særlig dersom materialet ikke er "vesentlig" for det totale klimafotavtrykket – hvordan ønsker departementet at selskapene skal beregne dette? (Ref 3 – kvalifikasjonskrav – H Klimafotavtrykk) a. Skal vi benytte gjennomsnittlige faktorer og gjøre beregningen selv? b. Vil departementet gi tilgang til en alternativ datakilde? c. Kan utvikler utelate materialene fra beregningen dersom de har liten betydning og ikke anses som vesentlige for det totale CO₂-fotavtrykket?	Dersom spesifikke utslippsfaktorer ikke finnes i den angitte databasen kan flere av alternativene være aktuelle. <i>Bruk av gjennomsnittlige eller alternative utslippsfaktorer:</i> Dersom spesifikke utslippsfaktorer ikke finnes i den angitte databasen, kan det benyttes anerkjente gjennomsnittlige utslippsfaktorer fra andre kilder, som Miljødirektoratets oversikter. Det er viktig å dokumentere hvilke kilder og antakelser som er brukt. <i>Tilgang til alternative datakilder:</i> Departementet vil ikke gi tilgang til alternative datakilder, men gjør oppmerksom på at Miljødirektoratet og SSB tilbyr omfattende data og veiledning som kan være relevant. <i>Utelatelse av ikke-vesentlige materialer:</i> Dersom materialene har ubetydelig påvirkning på det totale klimafotavtrykket, og dette kan dokumenteres, er det i mange tilfeller akseptabelt å utelate dem fra beregningen. Det anbefales likevel å gjøre en kvalifisert vurdering og dokumentere hvorfor materialet anses som ikke-vesentlig.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
49	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Hvordan vil departementet evaluere "planlagte" vs "mulige" tiltak, og kan dere gi eksempel på hva dere definerer som "planlagt" og hva som	Med planlagte tiltak sikter vi til tiltak som søker med nåværende kunnskap planlegger å gjøre. Mulige tiltak er tiltak som søker vurderer å gjøre, og en gjennomføring vil	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og

		defineres som "mulig". Hvilken grad av forpliktelse ligger i de to? (Ref kvalitative kriterier – Bærekraft) Hvordan vil evalueringen gjennomføres i praksis – hvordan vil 'planlagte' og 'mulige' tiltak vektes i forhold til hverandre og sammenlignes mellom ulike tilbud, for eksempel teknisk gjennomførbarhet (realistiske tiltak), økonomisk innsats versus økologisk utbytte som CO₂-reduksjonspotensial? (Ref kvalitative kriterier – Bærekraft)	avhenge av ny kunnskap. Som det går fram av kriteriene vil søknadene bli vurdert etter tiltakenes kvalitet og grad av forpliktelse til relevante og konkrete tiltak. Relevante tiltak som søker forplikter seg til å gjennomføre vektes høyere enn mulige tiltak.	kvalitative kriterier for Utsira Nord
50	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Hvordan ønsker departementet at selskapene skal innarbeide planlagte og mulige tiltak i grunnkonseptet og kostnadsestimatene? Hvordan skal planlagte tiltak, som beskrevet i kapittelet om kvalitative kriterier, gjenspeiles i beregningen av estimert CO₂-avtrykk og gjenvinningsgrad som kvalifiseringskriterier? (Ref kvalitative kriterier – Bærekraft)	Søkere skal basere sitt grunnkonsept og kostnadsestimat på tiltak som er planlagt gjennomført og som vurderes som realistiske og sannsynlige gitt prosjektets modenhet. Det er søkers ansvar å vurdere og begrunne hvilke tiltak som skal inngå. Som angitt i konkurransegrunnlaget, vil modenhet og realisme i konseptvalg og kostnadsanslag vektes høyere enn selve kostnadsnivået. Urealistiske, umodne eller udokumenterte kostnadsanslag vil gi poengtrekk. Se for øvrig svar på spørsmål 51.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
51	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	For kvalitative kriterium 4, Bærekraft, står det at "Planlagte tiltak knyttet til kvalitative kriterier 4A-D skal innarbeides i melding med forslag til prosjektspesifikt utredningsprogram, og konsekvensutredes i henhold til fastsatt utredningsprogram, jf. havenergilovforskrifta §§ 3 og 4. Dersom konsekvensutredningen viser at	Se svar på spørsmål 50. <i>Hvordan skal tiltakene gjenspeiles i CO₂-beregning og gjenvinningsgrad (kriterium H og I)?</i> Tiltak som påvirker klimafotavtrykk og materialbruk skal:	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord

		tiltaket er hensiktsmessig, vil Energidepartementet kunne stille vilkår for konsesjon om gjennomføring, implementering, rapportering og overvåkning av tiltak." Skal de "planlagte tiltakene" inngå som en del av selve prosjektkonseptet, og dermed også reflekteres i kostnadsestimatene, for eksempel i 1A, 2A osv.? Eller er dette ikke et krav? Hvordan skal i så fall for eksempel den estimerte utslippsreducerende effekten behandles i forhold til klimafotavtrykk-analysen som kreves under kriterium H?	- Inkluderes i beregningsgrunnlaget for estimert CO₂-avtrykk og gjenvinningsgrad. - Dokumenteres med metode og antakelser, slik at det fremgår hvordan tiltakene bidrar til utslippsreduksjon eller økt gjenvinning. - Sammenlignes med et referansescenario uten tiltak, for å vise netto effekt. Den utslippsreducerende effekten skal behandles som differansen mellom referansealternativets klimafotavtrykk og tiltakets klimafotavtrykk. Dette innebærer at analysen må inkludere: - Et referansescenario – som representerer et realistisk alternativ uten tiltaket (f.eks. konvensjonell løsning eller dagens praksis). - Et tiltaksscenario – som viser klimafotavtrykket av tiltaket. - Beregning av netto effekt – som er differansen mellom de to scenarioene, uttrykt i CO₂-ekvivalenter.	
52	Nordsjø Energi AS	Foreløpig har ikke Energi Departementet svart på noen av spørsmålene oversendt fra Nordsjø Energi AS, og søknadsfristen er satt til 15 september 2025. I utkast til subsidieringsavtale legges det opp til at vindpark operatørene selv må dekke inn manglende strømproduksjon om værmeldingen dagen i forkant ikke slår til. Ett slikt krav fra	Investeringsstøtte er valgt som støttemekanisme, slik at støttemottaker vil motta økonomisk tilskudd til dekning av kostnader for etablering av energianlegget. Rettighetshavere skal på egen regning og risiko selge elektrisk kraft fra produksjonsanlegget, og motta inntektene fra slikt salg. Rettighetshavere bærer all markeds- og prisisiko knyttet til prosjektet, herunder risiko knyttet til kjøp av kraft i reservemarkedet.	Vedlegg 9 – Utkast til investeringsstøtteavtale

		Regjeringen vil kunne medføre krybbedød for hele havvindsatsingen i Norge, ettersom vindpark operatørene ikke har penger til å kjøpe opsjoner i reservemarkedet, da med mindre en sender regningen til de Norske husholdningene og nærmest doubler spotprisen i SørNorge. Departementet må forstå konsekvensene knyttet opp mot økte strømpriser i SørNorge ved å ta ibruk de foreslåtte vilkårene, og spørsmålet vi ber om avklaring på er om vindpark operatørene faktisk skal ta ansvar for å kjøpe kraft i reservemarkedet? Ett katastrofe scenario vil kunne oppstå om gj.snitt prisen i reservemarkedet endte på 2 kr/KWh eller €200/MWh, som en konsekvens av at vindparker trenger "backup kraft" for å unngå strømbrydd på land. For 2000 MW vind ville kjøp av reservekraft kostet ca 35 milliarder kr årlig. For 4000 MW vind kunne dette kostet 70 milliarder kr årlig. For 8000 MW vind vil en risikere vanvittige 140 milliarder kr årlig, etc. Regjeringen må være klar over at selv om en ikke bruker mer enn 25% av kraften i reservemarkedet, må en allikevel betale for 100% av opsjonen som kjøpes inn.		
53	Advokatfirmaet BAHR	I støttebrevene er det nå lagt inn klare definisjoner av hvilke selskaper som kvalifiserer som «tilknyttet part». Gitt kravet om «Kontroll» av	Søker/konsortiedeltager kan kun støtte seg på selskaper som kan anses som en «tilknyttet part» for oppfyllelse av kvalifikasjonskravene og de kvalitative kriteriene, se	Vedlegg 5a – Mal for støttebrev - økonomisk og finansiell styrke

		«Eier» for at man skal være tilknyttet part vil det ikke være adgang til at flere aksjonærer av Eier utsteder støttebrev slik brevet nå står. Dersom det likevel er ønskelig at det også legges ved støttebrev fra en aksjonær i Eier som ikke kvalifiserer som «tilknyttet part», kan man da gjøre det (fordrer også justering i teksten i støttebrevet hvor det bekreftes at man er en tilknyttet part), og hvordan vil det i så fall blir vurdert fra departementets side?	vedlegg 3 punkt 2.5. Tilknyttede parter er definert i støttebrevene i vedlegg 5a og 5b. Såfremt den/de søker støtter seg oppfyller kravene til tilknyttet part kan søker støtte seg på flere selskaper for oppfyllelsen av kvalifikasjonskravene og de kvalitative kriteriene. Til illustrasjon viser eksempelet i vedlegg 6 et skissert eksempel på en konsortiedeltager som støtter seg på flere tilknyttede parter.	Vedlegg 5b – Mal for støttebrev – erfaring
54	Offshore Norge	Vi viser til rapport utgitt av Enova om «Markedets kostnadsutsikter for flytende havvind» datert 21.05.2025. Denne rapport beskriver et antatt kostnadsnivå for flytende havvind i 2035. Hvordan vil vurderingene i denne rapporten bli benyttet av Enova i deres arbeid med å vurdere realistiske kostnadsanslag for prosjektene på Utsira Nord, og er kostnadsanslagene i rapporten representative for hva Enova forventer at et realistisk kostnadsanslag vil være for et 500 MW flytende havvindprosjekt på Utsira Nord i 2035?	Enova vil bruke all tilgjengelig offentlig statistikk og data for å danne seg en oppfatning om hvor et realistisk kostnadsnivå for flytende havvind ligger, deriblant Enovas egne kostnadsrapport. Det er viktig at søker lager seg, og beskriver, en egen oppfatning om hvor et realistisk nivå ligger i dag, gitt søkers egne teknologi- og løsningsvalg. Det vil si, ikke bare lener seg på Enova-rapportens oppsummerte aggregerte verdier opparbeidet i 2023 og 2024. Rapporten er i tillegg basert på et gjennomsnitt av ulike teknologivalg.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
55	Offshore Norge	Rettighetshavere som ikke får statsstøtte, vil kunne søke om å forlenge eneretten til prosjektområdet. Kan departementet redegjøre for saksbehandlingsprosessen for konsesjonssøknadene til de to rettighetshaverne som ikke blir tildelt støtte?	Rettighetshavere som ikke får statsstøtte vil kunne søke om og tildeles konsesjon etter de alminnelige reglene i havenergilova og havenergilovforskrifta.	Utlisningsdokument
56	Offshore Norge	Det vises til kvalifikasjonskriterium E Prosjektplan, Dokumentasjonskrav iii) «Kontraktsinngåelse for	Milepælen i dokumentasjonskrav iii) for kvalifikasjonskrav E Prosjektplan gjelder «Kontraktsinngåelse for større	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og

		<i>større leveranser og»</i> . Skal det følges et ord etter « <i>og</i> » eller skal setningen stoppe etter « <i>leveranser</i> ».	<i>leveranser</i> ». Det skal dermed settes punktum etter « <i>leveranser</i> ».	kvalitative kriterier for Utsira Nord
57	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Illustrasjoner kan komme i tillegg til grensen på 15 sider. Gjelder dette også tabeller, eller kun grafer/bilder? (3c prosjektkonsept)	Tabeller som har illustrasjon som formål kan komme i tillegg.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
58	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Risikovurdering: Er det forventet at selskapene skal legge ved en risikoscore og kvantifisering? (3c prosjektkonsept)	Det er ønskelig at risikoscore og kvantifisering inngår som en del av besvarelsen. Dette vil bli presisert i utlysningsskjemaet.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
59	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Vil en SMB som er en del av et større konsern fortsatt bli definert som en SMB?	Nei	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
60	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Vil en forside og en innholdsfortegnelse bli regnet med i det maksimale antallet sider som er tillatt i et dokument?	Nei.	Dokumentstruktur
61	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Det er ikke helt klart hva som menes med at 'hvert punkt' skal være ett dokument. Er punkt 'D' som helhet ett dokument, eller skal det deles opp i dokumenter D01–D10?	Et dokument for hvert underpunkt. Det vil si at det skal deles opp i eget dokument for hvert av underpunktene D01-D10.	Dokumentstruktur
62	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Punkt 20: Produsert elektrisk kraft fra Produksjonsanlegget skal måles og avregnes i Tilknytningspunktet for hver enkelt Avregningsperiode. Kan Departementet/Statnett	Departementet henviser til definisjonen av Tilknytningspunkt i utkastet til Støtteavtalen: «"Tilknytningspunkt" betyr det punktet hvor Nettanlegget er sammenkoblet med transmisjonsnettet på land, og elektrisk kraft fra Produksjonsanlegget innføres.»	Vedlegg 9 – Utkast til investeringsstøtteavtale

		konkretisere hva som er "tilknytningspunktet" - vil det være ett eller to, onshore/offshore? Skal måleutstyret på land installeres i Statnetts transformatorstasjon?	Departementet viser til brev fra Statnett av 23. mars, der Statnett forutsetter at de vanlige avgrensningene av hva som er definert som transmisjonsnett er gjeldene. Statnett har måleutstyr i stasjonen (tilknytningspunktet), som vil samle inn måleverdier og avregne kunden.	
63	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Punkt 32: Rett til overføring av Nettanlegg: Hvor sannsynlig er det at staten vil velge dette alternativet?	Staten kan kun kreve at eiendomsrett og driftsansvar for hele eller deler av Nettanlegget overføres dersom det etter statens skjønn er nødvendig eller hensiktsmessig på grunn av regelverk, herunder overholdelse av Norges internasjonale forpliktelser, jf. pkt. 32.1 i departementets utkast til støtteavtale.	Vedlegg 9 – Utkast til investeringsstøtteavtale
64	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Punkt 32.2: Er det planlagt en kompensasjonsmekanisme for å kompensere for det tapte skattefradraget for avskrivninger for utvikleren?	Departementet viser til at i henhold til utkast til investeringsstøtteavtale punkt 32.3 skal staten dekke støttemottakers rimelige, nødvendige og direkte kostnader forårsaket av overføringen. Skatterelaterte kostnader vil avhengig av omstendighetene kunne inngå i dette.	Vedlegg 9 – Utkast til investeringsstøtteavtale
65	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Punkt 32.3: Innebærer overføring av nettanlegg også en overføring av målepunktet, slik at den produserte kraften måles direkte ved vindparken?	Departementet henviser til definisjonen av Tilknytningspunkt i utkastet til Støtteavtalen: «"Tilknytningspunkt" betyr det punktet hvor Nettanlegget er sammenkoblet med transmisjonsnettet på land, og elektrisk kraft fra Produksjonsanlegget innmates.»	Vedlegg 9 – Utkast til investeringsstøtteavtale
66	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Punkt 32.3: Er overføring av nettilknytning koblet til en tilgjengelighetsgaranti overfor operatøren av produksjonsanlegget?	En eventuell overføring av nettanlegg vil ikke være koblet til en særskilt garanti. Produsentens rettigheter ved ikke levert energi vil bli regulert på vanlig måte og vil følge av relevant regelverk.	Vedlegg 9 – Utkast til investeringsstøtteavtale

67	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Punkt 32.3: Staten skal dekke Mottakerens rimelige, nødvendige og direkte kostnader som følge av overføringen. Hva menes med rimelige kostnader? Er det stor sannsynlighet for at enkelte kostnader ikke vil bli refundert til mottakeren?	I punkt 32.3. i departementets utkast til støtteavtale fremgår det at Staten skal dekke Støttemottakers rimelige, nødvendige og direkte kostnader forårsaket av overføringen, herunder kostnader til: a) eventuelle tekniske endringer av Energianlegget, b) eventuell førtidig avslutning av kontrakter for drift og vedlikehold av Nettanlegget; og c) utarbeidelse av nødvendige transaksjonsdokumenter.	Vedlegg 9 – Utkast til investeringsstøtteavtale
68	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Punkt 33.2: Hvordan er det planlagt å fastsette kostnadene for Mottakeren knyttet til nettilknytningen?	Kompensasjon skal fastsettes slik at Støttemottaker verken påføres høyere eller lavere kostnader enn det Støttemottaker ville ha hatt om Nettanlegget ikke hadde blitt overført, jf. pkt. 33.2 i departementets utkast til støtteavtale. Staten vil beslutte hvilken metode som skal benyttes for å fastsette eventuell kompensasjon dersom overføring av Nettanlegget blir aktuelt. Støttemottaker vil bli konsultert.	Vedlegg 9 – Utkast til investeringsstøtteavtale
69	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Vedlegg A: Kan departementet definere hvilket detaljnivå som kreves i Vedlegg A? Det bør tas i betraktning at avtalen vil bli signert på et svært tidlig stadium i prosjektet, hvor ingen større kontrakter er inngått ennå og prosjekteringen fortsatt er på et tidlig stadium."	Vedlegg A til investeringsstøtteavtalen vil baseres på relevante deler av søknaden, herunder søkers besvarelse av kriterium 3C Prosjektkonsept og søkers besvarelse av kriterium 5 Positive ringvirkninger, samt presiseringer og utdypninger av disse i konsesjonssøknaden.	Vedlegg 9 – Utkast til investeringsstøtteavtale
70	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Kan departementet/Statnett definere grensesnittet mellom vindparken og transmisjonsanlegget? For eksempel bryteranlegget for inter-array-kablene	Eiergrensesnittet mellom Statnett og vindkraftverket til havs vil være på samleskinnen inn i Karmøy eller Gismarvik stasjon. Statnett eier samleskinnen.	Vedlegg 2 – Prosjektområder, nettforhold og regulatoriske forhold for Utsira Nord

71	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Kan Statnett dele noen antakelser om plasseringen av en landstasjon på land?	Aktørene må selv vurdere hvor de mener det er hensiktsmessig å plassere en landstasjon. Dette vil bli gjenstand for utredning og behandling i den videre konsesjonsprosessen. Statnett har sett på alternative plasseringer for en stasjon på land i forbindelse med utredningen av samordnet løsning fra Utsira Nord. Utredningene er basert på behovet for en stasjon ved tilknytning av 1000-1500 MW havvind. Om noen av plasseringene Statnett har sett på er aktuelle, er opp til aktørene å avgjøre. Statnetts utredninger er tilgjengelige her: Nettilknytning Utsira Nord Statnett.	Vedlegg 2 – Prosjektområder, nettforhold og regulatoriske forhold for Utsira Nord
72	EnBW AG / EnBW Offshore Wind Norway AS	Kan Statnett dele noe informasjon om traseen/korridoren for landkabelen?	Aktørene må selv vurdere hva de mener er hensiktsmessig trasé/korridor for landkabelen. Dette vil bli gjenstand for utredning og behandling i den videre konsesjonsprosessen. Statnett har utredet traséalternativer basert en på samordnet løsning, og dermed med et større arealbehov for innføring av kabler enn hva som vil være aktuelt for tilknytning av 500 MW havvind. Om noen av traseene Statnett har sett på er aktuelle er opp til aktørene å avgjøre. Statnetts utredninger er tilgjengelige her: Nettilknytning Utsira Nord Statnett.	Vedlegg 2 – Prosjektområder, nettforhold og regulatoriske forhold for Utsira Nord
73	Offshore Norge	Vi venter fortsatt på engelsk oversettelse av enkelte vedlegg, inkl avtalen om investeringsstøtte, når er dette forventet?	Det vil ikke bli publisert en engelsk oversettelse av investeringsstøtteavtalen. Uoffisielle oversettelser av øvrige vedlegg blir publisert løpende.	Generelt

74	Offshore Norge	Ordlyden knyttet til omsetningskravet er litt uklar, men her synes det å være en vesentlig endring fra tidligere. Stemmer denne tolkningen?: - Pro-rata kravet er tatt ut. - Den enkelte konsortiedeltakers omsetning fastsettes som <i>total omsetning x eierandel av konsortiet</i>. Omsetning for alle konsortiedeltakere legges deretter sammen. Eks: ○ Deltaker A har 50 % eierandel og har hatt 30 mrd i snitt-omsetning -> teller 15 mrd ○ Deltaker B har 50 % eierandel og har hatt 10 mrd i snitt-omsetning -> teller 5 mrd ○ Konsortiets totale beregnede omsetning: 20 mrd NOK	Beregningen av søkers/konsortiets omsetning er illustrert i vedlegg 6 – mal for finansiell styrke, se fanen «Eksempel på utfylling». Det skisserte eksempelet det vises til i spørsmålet stemmer overens med denne fremgangsmåten. For konsortier vil omsetningskravet vurderes samlet, og det stilles ikke særskilte krav til omsetningen til hver konsortiedeltaker.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
75	Offshore Norge	Det er klart at konkurransen om statsstøtte vil bli holdt når minst to konsortier har levert konsesjonssøknad. Departementet har anslått en modningsperiode på to år, men er det satt en dato for når konkurransen tidligst avholdes? Det er en risiko for at mekanismen legge unødig tidspress på forberedelse av konsesjonssøknaden, og at den tredje aktøren i praksis «parkeres» når de to første har levert sin søknad. Det vil også være en teoretisk risiko for at statsstøtte tildeles til en aktør som ikke får konsesjon.	I henhold til utlysningsskjemaet punkt 4.2 vil rettighetshavere som har fått tildelt prosjektområder, og som har videreutviklet og modnet få adgang til å konkurrere om statsstøtte dersom de har: a) sendt konsesjonssøknad som oppfyller alle krav i eller i medhold av energiloven og havenergilova, og b) signert bekreftelse på forpliktelse til å svare konvensjonalbot og stilt bankgaranti til fordel for staten. I henhold til havenergilovforskrifta § 7 har	Utlisningsdokument

			rettighetshaver to år til å sende inn konsesjonssøknad med prosjektspesifikk konsekvensutredning. Støttekonkurranse vil i utgangspunktet gjennomføres så snart som mulig etter dette. Tidspunkt for konkurransen vil bli varslet minimum to måneder i forkant.	
76	Offshore Norge	I vurderingen av karbonavtrykk står det at avtrykket må oppgis med og uten planlagte og mulige tiltak; skal det da antas at alle mulige tiltak gjennomføres? Eller bør det være tre vurderinger – uten tiltak; med planlagte tiltak; med planlagte og mulige tiltak?	Planlagte tiltak sikter til tiltak som søker med nåværende kunnskap planlegger å gjøre. Mulige tiltak er tiltak som søker vurderer å gjøre, og en gjennomføring vil avhenge av ny kunnskap. Med dette til grunn bør det være tre vurderinger av klimafotavtrykk: Uten tiltak; med planlagte tiltak og med planlagte og mulige tiltak. Se for øvrig svar til spørsmål 49 og 51.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
77	Offshore Norge	Er det noen vekting av underkriteriene? F.eks. bidrar 3A, 3B og 3C likt til poengsummen for kriterium 3 – Gjennomføringsevne?	Det vil innenfor hvert kriterium bli gitt en poengsum fra 1-10, basert på en samlet evaluering av underkriteriene. Utover dette vises det til informasjonen som allerede er gitt i Utlysningsskjemaet med vedlegg.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
78	Offshore Norge	Det er beskrevet at statsstøttekonkurransen skal gjennomføres så snart som mulig etter at to parter har signert bekreftelse på forpliktelse til å betale erstatning, og sendt inn konsesjonssøknad. Når forventer departementet at dette vil skje? Er det en tidligste dato de vil vurdere?	Se svar på spørsmål på 75.	Utlysningsskjemaet
79	Offshore Norge	Det vises til § 7 i forskrift til havenergiloja, som gir 2 år til å sende inn konsesjonssøknad med prosjektspesifikk konsekvensutredning. Det forstås at dette er 2 år etter godkjenning av	Se svar på spørsmål 75.	Utlysningsskjemaet

		utredningsprogrammet, så det seneste tidspunktet statsstøttekonkurransen kan starte vil da være 2 år og 7,5 måned etter tildeling av prosjektområde – er dette korrekt? (6 uker for å sende inn utredningsprogram, 4 måneder for godkjenning, 2 år for innsending av konsesjonssøknad, 2 måneder varsel før konkurransen)"		
80	Offshore Norge	Hvor lenge er det forventet at statsstøttekonkurransen vil pågå? Vil «konkurransedatoen» som varsles to måneder i forveien være en enkelt dag hvor bud leveres inn? Vil auksjonsresultatene bli annonsert umiddelbart etter auksjonen?	Datoen for statsstøttekonkurransen, som varsles to måneder i forveien, vil være én spesifikk dato hvor aktørene kan inngi hvert sitt bud på statsstøtte. Resultatet fra auksjonen vil annonseres kort tid etter at departementet har gjennomgått og kontrollert budene.	Utlysningssdokument
81	Offshore Norge	Gitt at byggestart sannsynligvis vil være rundt 2031 og teknologien er i utvikling, hvordan vil vurdererne balansere sikkerhet for gjennomføringsevne mot kostnad i Kriterium 3 / Kriterium 1? Turbinleverandørene (WTG OEMs) er tilbakeholdne med å forplikte seg til spesifikke turbintyper eller markeder i dette tidsperspektivet, så det vil måtte gjøres antakelser. De som gjør mer konservative og gjennomførbare antakelser kan ende opp med høyere kostnader, men større pålitelighet.	Valg av turbintype og størrelse vil nødvendigvis være antakelser gitt modenheten i markedet. Hvis det gjøres bevisste valg mot å bruke mer moden teknologi for å bedre pålitelighet så beskriv dette. Som det står i kriteriet vil «Modenhet og realisme i anslagene vil bli vurdert og vektas høyere enn selve kostnadsanslagene».	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
82	Offshore Norge	Når vil oppgraderingsdatoen for 420 kV være kjent for Gismarvik? Statnetts brev fra mars angir 2032 til 2035, men prosjektet må fastsette foretrukket stasjonslokasjon og spenning for å kunne utvikle kostnadsestimat og prosjektplan, og	Statnett er i gang med bygging av stasjonen, som gjøres i to byggetrinn. Byggetrinn 1, som er drift på 300 kV, er forventet ferdigstilt rundt 2030.	Vedlegg 2 – Prosjektområder, nettforhold og regulatoriske forhold for Utsira Nord

		2035 vil være for sent i forhold til forventet idriftsettelse (COD) i 2034.	Byggetrinn 2, som er drift på 420 kV, er planlagt når ledningene Sauda-Blåfalli og Sauda-Gismarvik er ferdig bygget og klare for 420 kV drift. Per i dag er forventet idriftsettelse mellom 2032-2035. Merk at tidspunktene er usikre ettersom prosjektene er i tidlig fase slik at det kan dukke opp uforutsette forhold som kan påvirke planlagt framdriftsplan. Statnett vil både ha drift på 300 og 420 kV, ettersom en del av anleggene som skal tilknyttes stasjonen vil være på 300 kV. Om det blir aktuelt med 300 eller 420 kV tilknytning fra havvind må avklares på et senere stadium.	
83	Offshore Norge	Siden Statnett nå kun reserverer 500 MW kapasitet i nettet, og det er forventet at også andre områder vil bli tildelt for havvind: Hva er den nåværende forventningen til nettilgang (kapasitet og tidspunkt) for de to øvrige Utsira Nord-prosjektene? Vil dette området få noen form for prioritet ved eventuell videre nettutbygging?	Statnett har tilknytningsplikt for anlegg for produksjon av elektrisk energi, jf. energiloven §3-4 a. Aktører på Utsira Nord som ikke vinner konkurransen om statsstøtte må selv søke om nettkapasitet på vanlig måte. Mer informasjon om tilknytning av havvind finnes på Statnetts hjemmesider: Tilknytning av produksjon fra havvind Statnett	Vedlegg 2 – Prosjektområder, nettforhold og regulatoriske forhold for Utsira Nord
84	Offshore Norge	Vil prosjekter som er planlagt levert tidligere enn 2034 få høyere poengscore i noen av kriteriene?	Tidligere planlagt ferdigstillelse av prosjektet i søknaden enn det som er lagt til grunn i utlysningen og støtteavtalen, vil ikke premieres i evalueringen.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
85	Offshore Norge	Hva er hensikten med at statsstøttekonkurransen først gjennomføres etter at to konsesjonssøknader er levert? Vinneren av det tredje området kan være uforberedt på konkurransen og bli tvunget til å trekke seg. Å fastsette en dato på forhånd kan være fordelaktig, da det gir alle parter noe konkret å forholde seg	Se svar på spørsmål 75.	Utlysningsdokument

		til, samtidig som det legger til rette for de mest konkurransedyktige auksjonsbetingelsene.		
86	Offshore Norge	Hva er den tiltenkte fordelingen mellom materialkostnader og fabrikasjon? Vil fabrikasjon dekke all komponentproduksjon og all endelig sammenstilling?	Ja, fabrikasjon er tiltenkt å dekke all komponentproduksjon og sammenstilling.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
87	Offshore Norge	Bør fartøy og logistikk som kreves for alle operasjoner (inkludert større reparasjoner) grupperes sammen? For eksempel – bør raden for større reparasjoner inkludere personellkostnader, annet utstyr som kraner, og reservedeler?	Linjen «Fartøy og logistikk» er tiltenkt å dekke vanlig drift og vedlikeholds operasjoner som er planlagt og skal gå igjennom levetiden. Linjen «Større reparasjoner» er tiltenkt større uforutsette hendelser og reparasjoner og skal inkludere fartøy og logistikk som kreves utover det kraftverket trenger i en vanlig drift og vedlikeholdssituasjon. Det inkludert kraner, personell og reservedeler.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
88	Offshore Norge	Skal sjøkabler for nettilknytning inkludere kabler utenfor prosjektområdet? Eller spesifikt eksportkabler fra transformatorstasjon til land?	Ja, eksportkabel(er) for nettilknytning skal inkludere kabel(er) utenfor prosjektområdet. Altså hele eksportkabelen frem til tilknytningspunktet på land.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
89	Offshore Norge	Er det riktig forstått at søkerne må ha sendt inn konsesjonssøknader for både produksjonsanlegg og nettanlegg i henhold til havenergilova og energiloven før de kan delta i statsstøttekonkurransen? Vil konkurransen vente til søknader er sendt inn under begge regelverk før en dato fastsettes, eller kun etter havenergilova?	Se svar på spørsmål 91.	Utlysningssdokument
90	Offshore Norge	Hvor skal kostnader for ilandføring inkluderes?	Kostnader for ilandføring for nettanlegg som havvindaktøren skal eie skal fylles ut i Vedlegg 4 Mal for kostnadsestimat. Investeringskostnader skal fordeles	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord

			etter relevante kostnadsposter under «CAPEX nettilknytning». Kostnader for kundespesifikke anlegg skal også inkluderes. Statnett anbefaler at havvind fra Utsira Nord tilknyttes nye Karmøy eller Gismarvik stasjon og har i brev fra 25. mars anslått kostnader for kundespesifikke anlegg i hver av stasjonene. Søker bes legge til grunn oppgitte kundespesifikke kostnader for foretrukket stasjon.	
91	Offshore Norge	Er det riktig forstått at søkerne må ha sendt inn konsesjonssøknader for både produksjonsanlegg og nettanlegg i henhold til havenergilova og energiloven før de kan delta i statsstøttekonkurransen? Vil konkurransen vente til søknader er sendt inn under begge regelverk før en dato fastsettes, eller kun etter havenergilova?	Aktører som har blitt tildelt prosjektområder må sende inn konsesjonssøknader for både produksjons- og nettanlegg i henhold til havenergilova og energiloven for å kunne delta i auksjonen.	Utlysningsdokument
92	Offshore Norge	Er det noen oppdatering på når Statnett vil publisere sine neste informasjonsdokumenter, som er planlagt for 2. kvartal 2025?	Underlagsrapportene er tilgjengelige på Statnetts nettsider: Nettilknytning Utsira Nord Statnett	Vedlegg 2 – Prosjektområder, nettforhold og regulatoriske forhold for Utsira Nord
93	Offshore Norge	Viser til Vedlegg 7 punkt 2 hvor de ulike prosjektfasene med tilhørende milepælskrav er beskrevet. Det het er at «Milepælskravene i den utvalgte prosjektfasen kan ikke være eldre enn 10 år regnet fra søknadsfristen.» Kan departementet bekrefte at dersom Milepælskravet for Idriftsettelse er møtt innenfor 10 årsfristen, kan de	Departementet bekrefter at dersom milepælskravet for Idriftsettelse er møtt innenfor 10 årsfristen, kan de øvrige milepæler i samme prosjekt være eldre enn 10 år.	Vedlegg 7 – Mal for relevant erfaring

		øvrige milepæler i samme prosjekt være eldre enn 10 år?		
94	Offshore Norge	Viser til Kvalifikasjonskrav D Erfaring. Det heter her at prosjektet skal være fullt «idriftsatt» innen de siste 10 år. Slik kriteriet er utformet, vil det ekskludere lang driftserfaring fra prosjekt. Kan et referanseprosjekt som er har vært i drift de siste 10 år hvor idriftsettelsen har skjedd tidligere – og hvor søker har vært eier og operatør gjennom hele driftsperioden og i tidligere faser, kunne kvalifisere?	Nei, denne grensen er satt for å legge til rette for at erfaringen er relativt fersk. Alle prosjekt som er satt i full drift etter 15. september 2015 kan oppfylle kravet.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
95	Offshore Norge	Kan departementet bekrefte at eksterne vaketap (fra prosjektområde 1 og 3) ikke skal inkluderes i beregningen av netto energiproduksjon, ref. vedlegg 4?	Ja, dette er riktig.	Vedlegg 4 – Mal for kostnadsestimat for Utsira Nord
96	Offshore Norge og Fornybar Norge	Kravet om erfaring (kvalifikasjonskrav D) i utlysningen inneholder elementer som gjør at enkelte aktører, som kunne søke i 2023, ikke lenger er kvalifisert til å delta i konkurransen om areal. For eksempel er kravet om minst 20% eierandel nytt. Med bakgrunn i at departementet tidligere har uttalt at det ikke vil være store endringer i den nye utlysningen, har konsortier med erfaring i bransjen, men ikke nødvendigvis hele 20% eierandel i alle faser av ett prosjekt, i god tro videreutviklet søknaden til ny utlysning. Dette gjelder konsortier med selskap som har vært involvert i utvikling, konstruksjon og idriftsettelse av flere storskala havvindanlegg,	Det gjøres ikke endringer i kvalifikasjonskrav D.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord

		men hvor eierandelen ikke nødvendigvis har vært 20 %. Kravet om 20% eierandel har ikke tidligere vært på høring, signalisert eller informert. Konsortier har vært klar over risiko for endring i kriterier basert på tilbakemeldinger etter ESA-notifiseringen, og vært forberedt på at det ville bli stilt strenge krav til relevant erfaring. Men basert på endring i kravene til Sørlige Norsjø II etter ESA-godkjenning, har det ikke være grunn til å tro at kravet om erfaring skulle innebære en minimums eierandel. Konsortier har dermed ikke hatt grunn til å bruke tiden til å posisjonere seg ved å styrke partnerskap basert på eierandeler i prosjekter. Med denne bakgrunn: Vil departementet endre på formuleringen i kravet slik at konsortier med solid erfaring fra havvindprosjekter, men ikke nødvendigvis innenfor definisjonen i kravet om erfaring, fremdeles får mulighet til å kvalifisere og delta i konkurransen?		
97	Deep Wind Offshore	Kan dere forklare hvorfor vi ikke kan bruke overplanting, altså installere en kapasitet som er litt høyere enn 500 MW (for å kompensere for tap osv.), samtidig som vi sørger for at innmatingen til tilknytningspunktet i nettet holder seg strengt på 500 MW (eller lavere) gjennom nedregulering?	Utsira Nord er åpnet for 1500 MW. Hvert prosjektområde er derfor satt til 500 MW.	Vedlegg 2 – Prosjektområder, nettforhold og regulatoriske forhold for Utsira Nord

98	Deep Wind Offshore	Dersom kapasiteten er begrenset til 500 MW – skal maksimalt antall turbiner defineres ut fra nominell turbinytelse, eller inkludert eventuell “power boost”-funksjon (som enkelte turbinleverandører tilbyr under visse betingelser)? F.eks. for en turbin på 15 MW med “boost” til 15,5 MW – kan vi da ha 33 turbiner, eller er det maks 32 turbiner?	Se svar på spørsmål 1.	Vedlegg 2 – Prosjektområder, nettforhold og regulatoriske forhold for Utsira Nord
99	Deep Wind Offshore	I innledningen til bærekraftskriteriene står det følgende: «Planlagte tiltak knyttet til kvalitetskriteriene 4A-D skal innarbeides i meldingen med forslag til et prosjektspesifikt vurderingsprogram, og konsekvensutredninger skal gjennomføres i samsvar med det fastsatte vurderingsprogrammet, jf. offshore energiloven § 3 og § 4.» Kriteriene for 4D sier spesifikt: «Det presiseres at konsekvensutredningsprogrammet ikke er gjenstand for dette svaret.» • Er det riktig å anta at utsagnet i innledningen gjelder fremtidig arbeid, og at det ikke forventes levering av arbeidsprodukt/lignende vedrørende KVM (KU) • Hvis ja, hva er forventet at en svarer opp mot det som er angitt i innledningen?	Aktører som blir tildelt et prosjektområde skal levere melding med forslag til prosjektspesifikt utredningsprogram senest 6 uker etter tildeling, jf. havenergilovforskrifta §2d. I innledningen til bærekraftskriteriene blir søker gjort oppmerksom på at et hvert forslag til tiltak under 4A-D kan inkluderes i prosjektspesifikke utredningskrav. Dette innebærer at søker vil forpliktes til forslagene sine i søknaden, slik at det er i søkers egeninteresse å foreslå tiltak som faktisk vurderes som realistiske og gjennomførbare. Når det gjelder tiltak under 4D, punkt A – <i>Avbøtende tiltak</i> – er det forventet at søker beskriver det søker anser som de viktigste og mest sentrale avbøtende tiltakene for å redusere påvirkning på naturmangfold og miljø, og i hvilken grad søker forplikter seg til disse tiltakene. Tilsvarende gjelder for tiltak under 4D, punkt B – <i>Kunnskapsinnhenting</i>. Her er det forventet at søker beskriver det søker anser som de viktigste og mest	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord

			sentrale kunnskapsmanglene knyttet til virkninger på naturmangfold og miljø, og hvordan søker planlegger å bidra til å tette disse kunnskapshullene. Formålet er ikke å gi en fullstendig oversikt over alle mulige tiltak, men å vurdere om søker har tilstrekkelig innsikt og kompetanse til å identifisere og gjennomføre det de anser som de mest relevante og effektive tiltakene. Mens KU-programmet skal dekke et bredt spekter av mulige påvirkninger og miljøverdier, er formålet her at søker fokuserer på det de, med dagens kunnskap, vurderer som de mest prioriterte avbøtende tiltakene og de mest vesentlige kunnskapshullene. Besvarelsen skal vise at søker har innsikt i utfordringene knyttet til påvirkning på naturmangfold og miljø, og har kompetansen og forståelsen som kreves for å foreslå og gjennomføre relevante tiltak.	
100	Fornybar Norge	Vil det være aktuelt for departementet å ikke godkjenne etter havenergilovforskrifta § 2d at en deltaker i et konsortium som er tildelt prosjektområde trekker seg slik at de øvrige deltakerne overtar den uttredende deltakers eierandel i den juridiske enheten som er tildelt prosjektområdet? Hvis ja på spørsmålet over, vil det også være aktuelt for departementet å <u>ikke gi slik godkjennelse</u> i et tilfelle hvor en konsortiumsdeltaker ønsker å trekke seg fordi man ikke kan akseptere det budet som de øvrige	Departementet viser til punkt 3.8 i utlysningen, der endringer i eiersammensetningen etter tildeling av prosjektområder omtales.	Utlysingsdokument

		deltakerne har besluttet å inngi i forbindelse med konkurransen om statsstøtte? Hva vil være forventet saksbehandlingstid i denne situasjonen?		
101	Fornybar Norge	Vil det være aktuelt for departementet å ikke godkjenne etter havenergilovforskrifta § 2d eller investeringsstøtteavtalen at en deltaker i et konsortium som har inngått investeringsavtale trekker seg slik at de øvrige deltakerne overtar den uttredende deltakers (i) eierandel i den juridiske enheten som har inngått avtale om investeringsstøtte og (ii) eventuelle forpliktelser etter avtalen om investeringsstøtte? Vil departementets vurdering her være annerledes enn før det er inngått avtale om investeringsstøtte, jf. spørsmålene over?	Departementet viser til punkt 3.8 i utlysningen, der endringer i eiersammensetningen etter tildeling av prosjektområder omtales. Etter investeringsstøtteavtalen er inngått vil overdragelser vurderes etter både havenergilovforskrifta § 2d og investeringsstøtteavtalen.	Utlysningsdokument
102	Fornybar Norge	Hva er konsekvensen av å avslutte utviklingen av prosjektet i perioden mellom tildeling av areal og auksjon?	Dersom rettighetshaver avslutter utviklingen av prosjektet vil rettighetshaver miste eneretten til prosjektområdet når fristen for innsendelse av konsesjonssøknad i havenergilovforskrifta brytes.	Utlysningsdokument
103	Fornybar Norge	I utlysningsdokumentet punkt B bokstav e) bes det om detaljert informasjon om alle selskap i søkers konsernstruktur. For store konsern vil det ikke være praktisk mulig å inkludere all informasjon etterspurt i bokstav e) om alle hel- eller deleide søsterselskaper i hele selskapsstrukturen, da det kan være snakk om flere hundre selskaper eller mer. Vil det være tilstrekkelig at informasjonen som etterspørres i bokstav e) kun oppgis for den vertikale organisasjonsstrukturen?	For oversikten over konsernstruktur legger departementet til grunn at "søkers direkte eller indirekte eierselskap(er)" skal forstås som selskaper som omfattes av konserndefinisjonen i asl. § 1-3. Tilsvarende legges til grunn for øvrige selskapsformer så langt det passer. Der det på søknadstidspunktet allerede er etablert en egen juridisk enhet for oppfyllelsen av kravet i havenergilova § 3-5, gjelder kravet likevel til dokumentasjon av konsernstrukturen til den eller de direkte eieren av søkerselskapet, selv der søkerselskapet ikke lenger er i konsern med eierne.	Utlysningsdokument

104	Fornybar Norge	I vedlegg 8 står det at dokumentene skal utformes i skriftstørrelse 12 med linjeavstand 1. Kan tabell- og figurtekst og tekst i tabeller og figurer ha en mindre skriftstørrelse?	Tekst i tabeller og figurer som er utarbeidet for søknadens formål skal følge kravene i vedlegg 8. Se også svar på spørsmål 16.	Vedlegg 8 – Formkrav til søknaden og informasjon om søknadsportal i forbindelse med konkurranse om prosjektområder for havvind i Utsira Nord
105	Fornybar Norge	Er det tillatt å benytte fotnoter i besvarelsen av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier? Og må disse i så fall ha skriftstørrelse 12, jfr. vedlegg 8?	Det er tillatt å benytte fotnoter. Tekst i fotnoter må minimum benytte skriftstørrelse 10.	Generelt
106	Fornybar Norge	I kvalifikasjonskrav H står at estimert klimafotavtrykk og systemgrense skal defineres i henhold til ISO-standard. ISO 14040 og 14044 gir generell metodisk veiledning for alle typer livssyklusvurderinger, men spesifiserer ikke en systemgrense for et gitt produkt/system. Hvilken systemgrense skal vi legge til grunn i kvalifikasjonskrav H? Den enkleste tilnærmingen ville være å peke på Offshore Wind Industry Product Carbon Footprinting (PCF) Guidance produsert av Carbon Trust. Vi anbefaler imidlertid at pre-konstruksjon (dvs. undersøkelser) ikke inkluderes, da disse aktivitetene er betinget av krav som vil stilles til konsekvensutredningen. Drivstoff og utstyr/materialbruk knyttet til undersøkelser vil sannsynligvis være ubetydelig sammenlignet med øvrige livssyklusfaser	Se svar på spørsmål 107.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord

		(https://www.carbontrust.com/en-eu/our-work-and-impact/guides-reports-and-tools/standardising-offshore-wind-carbon-footprinting).		
107	Fornybar Norge	I kvalifikasjonskrav H del vi) står det: "Klimafotavtrykk skal oppgis i [...] for hver fase av prosjektet som definert av ISO-standarden". ISO 14040 og 14044 gir generell metodisk veiledning for alle typer livssyklusvurderinger, men spesifiserer ikke livssyklusfaser for et gitt produkt/system. I tabell 9 i Offshore Wind Industry Product Carbon Footprinting (PCF) Guidance produsert av Carbon Trust (https://www.carbontrust.com/en-eu/our-work-and-impact/guides-reports-and-tools/standardising-offshore-wind-carbon-footprinting) defineres livssyklusfasene som: – Pre-konstruksjon – Fabrikasjon – Konstruksjon – Drift – Endt levetid Kan vi legge disse fasene til grunn i vår besvarelse av kvalifikasjonskrav H del vi)? Vi anbefaler forøvrig at pre-konstruksjon (dvs. undersøkelser) ikke skal inkluderes i vurderingen, da disse aktivitetene er betinget av krav som vil stilles til konsekvensutredningen. Drivstoff og utstyr/materialbruk knyttet til undersøkelser vil sannsynligvis være ubetydelig sammenlignet med	Ja, dere kan legge disse fasene til grunn, men ekskludere pre-konstruksjonsfasen.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord

		øvrige livssyklusfaser. Skal pre-konstruksjonsfasen inkluderes?		
108	Fornybar Norge	I kvalifikasjonskrav I står det: "Søker skal estimere andel resirkulerbare materialer". Er det korrekt å anta at "andel resirkulerbare materialer" skal forstås som et teoretisk potensiale etter vekt, uten å ta hensyn til eventuelle tap i bruk, demontering og gjenvinningsprosessene?	Med andel resirkulerbare materialer (andel materiagjenvunnet) menes den andelen man som faktisk er materialgjenvunnet. Dvs. at tap i materialgjenvinningsprosessen trekkes fra	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
109	Fornybar Norge	Med henvisning til beskrivelsen i dokumentasjonen i kvalifikasjonskrav H punkt ii) og v): a. Kan det bekreftes at beskrivelsen i punkt v) i dokumentasjonskravene skal gjelde for alle livsløpsfaser og ikke kun for endt levetid? b. Kan det bekreftes at beskrivelsen i punkt v) i dokumentasjonskravene samsvarer med det som i LCA-fagmiljøet omtales som en "cut-off approach"? c. Hvis svaret på (b) er at en cut-off-tilnærming skal benyttes, bør det presiseres at Ecoinvent-databasen "Allocation, cut-off by classification" skal benyttes, ettersom andre Ecoinvent-databaser inkluderer attribusjon av utslipp som ikke er i tråd med departementets intensjon. Dersom det ikke angis en spesifikk "type" Ecoinvent versjon 3-database, vil søkerne sannsynligvis produsere ikke-sammenlignbare resultater.	a. Ja, dette er korrekt. Med unntak av livsløpsfasen "Pre-konstruksjon" b. Ja. Det er korrekt, det skal benyttes en "cut-off approach" c. Departementet ønsker å presisere at det skal brukes "Allocation, cut-off by classification", ref System Models , eller tilsvarende.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
110	Fornybar Norge	I kriterium 3B står det blant annet at søkers erfaring innen bunnfast og flytende havvind vil	Det er kun søkers erfaring innen bunnfast og flytende havvind som vil vurderes.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og

		vurderes. Vil erfaring fra større kraftprosjekter på land kunne telle positivt dersom søker demonstrerer hvilken relevans prosjektet har til Utsira Nord-prosjektet?		kvalitative kriterier for Utsira Nord
111	Fornybar Norge	I vedlegg 7 punkt 2 står det at prosjekter som kun omfatter planleggingsfasen, bare gir uttelling dersom det er flytende havvind. Aktivitetene som gjennomføres i denne fasen er svært like for bunnfaste og flytende prosjekter og erfaring fra planleggingsfasen av bunnfaste havvindprosjekter er dermed relevant for å demonstrere gjennomføringsevne også for et flytende havvindprosjekt. Vil erfaring fra bunnfast havvind i planleggingsfasen kunne telle positivt dersom søker demonstrerer hvilken relevans prosjektet har til Utsira Nord-prosjektet?	Nei, det er kun for flytende havvind at planleggingsfasen kan inkluderes.	Vedlegg 7 – Mal for relevant erfaring
112	Statkraft	Med henvisning til beskrivelsen i dokumentasjonen i kvalifikasjonskrav H punkt ii) og v): a. Kan det bekreftes at beskrivelsen i punkt v) i dokumentasjonskravene skal gjelde for alle livsløpsfaser og ikke kun for endt levetid? b. Kan det bekreftes at beskrivelsen i punkt v) i dokumentasjonskravene samsvarer med det som i LCA-fagmiljøet omtales som en “cut-off approach”? c. Hvis svaret på (b) er at en cut-off-tilnærming skal benyttes, bør det presiseres at Ecoinvent-databasen "Allocation, cut-off by classification" skal benyttes, ettersom andre	Departementet vil ta sikte på å foreta en koordinert behandling av meldingene så langt dette er praktisk mulig, herunder sende meldingene på en felles offentlig høring.	Utlisningsdokument

		Ecoinvent-databaser inkluderer attribusjon av utslipp som ikke er i tråd med departementets intensjon. Dersom det ikke angis en spesifikk "type" Ecoinvent versjon 3-database, vil søkerne sannsynligvis produsere ikke-sammenlignbare resultater.		
113	Statkraft	Hvordan skal risikopåslag (contingency) tolkes for P10 og P90 i vedlegg 4? Vil dette være søkers vurdering av nødvendig risikopåslag for henholdsvis et optimistisk (P10) og et konservativt (P90) kostnads-scenario?	Ja det vil være søkers vurdering av nødvendig risikopåslag for et P10 og P90 kostnadsscenario.	Vedlegg 4 – Mal for kostnadsestimat for Utsira Nord
114	Statkraft	Skal P50 estimatene i vedlegg 4 tolkes som basis estimer/mest sannsynlige estimer eller statistisk beregnet P50 basert på P10, «mest sannsynlig» og P90?	Dette er statistisk beregnede P10, P50 og P90 estimer.	Vedlegg 4 – Mal for kostnadsestimat for Utsira Nord
115	Statkraft	Vedrørende begrepene «stålvekt» og «betongvekt» i vedlegg 4: Er riktig tolkning av «stålvekt» og «betongvekt» total vekt per substruktur uten ballast?	Korrekt, dette er total vekt av substruktur/fundament uten ballast. Ikke en oppdeling der for eksempel armeringsjern separeres ut.	Vedlegg 4 – Mal for kostnadsestimat for Utsira Nord
116	Statkraft	Vedrørende begrepene «stålpris» og «betongpris» i vedlegg 4: Er riktig tolking av «stålpris» og «betongpris» per tonn total substrukturpris delt på vekt, eller er departementet ute etter råvareprisen på stål og betong?	Her er vi ute etter råvareprisen som er brukt for å lage kostnadsestimatene.	Vedlegg 4 – Mal for kostnadsestimat for Utsira Nord
117	Statkraft	I Vedlegg 7 punkt 1 om besvarelse av kvalifikasjonskrav D bes det om informasjon om "Milepælskrav med tilhørende dato". Disse er ikke definert for punkt 1 i vedlegg 7 eller i beskrivelsen av kvalifikasjonskrav D i vedlegg 3. Hvilke	Det er kun behov for informasjon om dato for milepælskravet under prosjektfasen «i drift» for kvalifikasjonsprosjektene. Det er dermed ikke nødvendig å oppgi datoer for de øvrige milepælene som fremgår av figur 1 i vedlegg 7 punkt 2.	Vedlegg 7 – Mal for relevant erfaring

		milepæler vil departementet ha informasjon om her? Er det samtlige av de syv milepælene som listes opp under figur 1 i vedlegg 7 punkt 2?		
118	Statkraft	I Vedlegg 7 punkt 1 om besvarelse av kvalifikasjonskrav D bes det om informasjon om "Kontaktmyndighet". Dette er ikke definert i vedlegg 7 eller i beskrivelsen av kvalifikasjonskrav D i vedlegg 3. Hvilken informasjon skal legges inn her?	Med kontaktmyndighet menes den relevante offentlige instansen eller myndigheten som har hatt en rolle i godkjenning, oppfølging, eller tilsyn med det referanseprosjektet som oppgis. Dette kan for eksempel være en energimyndighet, plan og bygningsmyndighet, miljømyndighet, eller tilsvarende. Formålet er å kunne verifisere informasjonen som gis om referanseprosjektene.	Vedlegg 7 – Mal for relevant erfaring
119	Statkraft	I vedlegg 3 kriterium 3B står det blant annet at "For å inkludere et referanseprosjekt må søker ha hatt minimum 20 pst. eierskap i løpet av den utvalgte prosjektfasen" og "Milepælskravene i den utvalgte prosjektfasen kan ikke være eldre enn 10 år regnet fra søknadsfristen". I vedlegg 3 kriterium 3B står det at "Prosjekter hvor søker har deltatt i flere prosjektfaser vil også vektlegges høyere." Skal vi fylle ut skjemaet for ett prosjekt en gang, og inkludere alle aktuelle faser, eller skal det velges ut kun en fase?	Søker kan kun inkludere ett referanseprosjekt en gang, dvs. det skal kun fylles ut en tabell per referanseprosjekt hvor eierskap i de ulike prosjektfasene fremkommer og inkludere milepælskrav med tilhørende dato for alle faser hvor søker har hatt eierskap.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
120	Statkraft	I vedlegg 3 kriterium 3B står det blant annet at "Referanseprosjektene skal være fra de siste 10 år regnet fra søknadsfristen" og "Prosjekter hvor søker har deltatt i flere prosjektfaser vil også vektlegges høyere". I vedlegg 7 punkt 2 står det "Milepælskravene i den utvalgte prosjektfasen kan ikke være eldre enn 10 år regnet fra søknadsfristen." Er det tilstrekkelig at prosjektet	Departementet ser at punkt 2 i vedlegg 7 kan misforstås. Dette vil bli rettet. Det er tilstrekkelig at prosjektet har blitt satt i drift i løpet av de siste 10 årene regnet fra søknadsfristen.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord

		ble satt i drift i løpet av de siste 10 årene, eller skal hver fase av prosjektet være gjennomført i løpet av de siste 10 årene? Et prosjekt kan gå over mange år - vil det kun være milepæler som er gjennomført i løpet av de siste 10 år som vil telle i vektleggingen?		
121	Statkraft	I vedlegg 3 kriterium 5B defineres SMB ved antall ansatte. Telles antall ansatte i den juridiske enheten en avtale er inngått med, eller skal alle ansatte i et eventuelt konsern den juridiske enheten er en del av også inkluderes?	Det er ansatte i den juridiske enheten det er inngått avtale med som definerer antall ansatte. Se også svar på spørsmål 59	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord
122	Statkraft	Er departementets svar på spørsmål fra spørsmålsrunden i 2023 fremdeles gyldige, i den grad spørsmål og svar ikke er knyttet spesifikt til kriterier som nå er endret?	Nei, det er spørsmål og svar til utlysning dokumentene publisert 19. mai 2025 som gjelder.	Generelt
123	Å Energi	Når kan søker forvente at vedlegg som ikke er publisert (eller som ikke er endelig (investeringsstøtte avtalen)) blir publisert i sin endelige form?	Vedlegg 9 – Utkast til investeringsstøtteavtale vil bli publisert i rimelig tid før søknadsfristen. Vedlegg 11 – Garantimal, Vedlegg 12 – Mal for forpliktelse til å svare konvensjonalbot og Vedlegg 13 – Detaljerte auksjonsregler vil publiseres i god tid før konkurransen om statsstøtte avholdes, se Utlisningsdokumentet punkt 4.2 og 4.4.	Generelt
124	Å Energi	Punkt 8.2: I forhold til endringer av regelverk knyttet til nasjonal sikkerhet, når kan søker forvente at disse endringene vil være implementert? Forstår at tildeling av prosjektområder vil bli gjennomført etter de til enhver tid gjeldende regler, men det vil likevel være av verdi å få innsikt i når det nye regelverket er planlagt ferdigstilt.	Departementet arbeider for at endringene i regelverket skal være på plass i løpet av 2026.	Utlisningsdokument

125	Å Energi	Punkt 2,1 og 2,4: I forhold til vakeeffekt og potensiell utlysning av nye områder i Vestavind F, kan søker anta at prosjektområder for Vestavind F vil være besluttet før auksjon om støtte for Utsira Nord?	Departementet vil vurdere nye områder for havvind etter at NVE har levert sin strategiske konsekvensutredning i juni 2025 og denne har vært på offentlig høring.	Vedlegg 2 – Prosjektområder, nettforhold og regulatoriske forhold for Utsira Nord
126	Å Energi	Punkt 6. I forhold til HMS regelverk, når kan søker forvente at den nye forskriften er klar?	Energidepartementet har bedt Havindustritilsynet ta utgangspunkt i at regelverk med krav til HMS skal ha ikrafttredelse før det gis konsesjon til Sørliche Nordsjø II.	Vedlegg 2 – Prosjektområder, nettforhold og regulatoriske forhold for Utsira Nord
127	EnBW Offshore Wind Norway AS	I vedlegg 3, pkt. 2.5, står det følgende: «Alle beløp som oppgis skal være i norske kroner. Dersom det er behov for valutakonverteringer, skal valutamidtkursene oppgitt fra Norges Bank den 19. mai 2025 anvendes med fire desimaler.» Samtidig er spørsmål nr. 46 besvart slik: "For valutakonvertering av historiske finansielle verdier til NOK skal det benyttes årsgjennomsnittlige valutakurser publisert av Norges Bank for det relevante regnskapsåret. Årsgjennomsnittskursene er tilgjengelig på Norges Banks nettside her: Valutakurser." Disse instruksene spriker noe og vi ber derfor om en klargjøring. Er det riktig forstått at historiske finansielle verdier skal benytte årsgjennomsnittlige valutakurser publisert av Norges Bank for det relevante regnskapsåret, mens ev. fremtidige finansielle verdier skal	For historiske finansielle verdier skal det benyttes årsgjennomsnittlige valutakurser publisert av Norges Bank for det relevante regnskapsåret. Disse årsgjennomsnittlige valutakursene gjelder kun frem til og med 2024, da årsgjennomsnittet for 2025 ikke er tilgjengelig siden året ikke er avsluttet. For alle beløp etter året 2024 skal valutamidtkursene oppgitt av Norges Bank den 19 mai. 2025. anvendes.	Vedlegg 3 - Beskrivelse av kvalifikasjonskrav og kvalitative kriterier for Utsira Nord

		konverteres med valutamidtkursene av 19. mai 2025?		
--	--	--	--	--